

„Vojno delo“ u trupi

Proslava tridesetogodišnjice izlaženja opštevojnog teorijskog časopisa »Vojno delo« izuzetna je prilika da i starešine trupnih jedinica potpunije i sveobuhvatnije kritički ocene doprinos »Vojnog dela« svom vojnostručnom i ideološko-političkom izgrađivanju. Istovremeno, to je i prilika da se sagleda uticaj nekih iskustava iz trupe na oblikovanje i razvoj časopisa.

Rezultati odnosa »Vojnog dela« i trupe i njihovog međusobnog uticaja mogu ovom prilikom poslužiti kao značajan pokazatelj razvoja naše vojne misli i stepena realizacije ciljeva i zadataka radi kojih časopis postoji.

Naime, nije teško uočiti uzajamnost i pozevanost časopisa sa potrebama trupe, i obratno, potreba trupe sa ciljevima i zadacima časopisa. Veća praktična i teoretska osposobljenosti trupnih starešina da beleže i uopštavaju iskustva koja svakodnevno stižu u procesu obuke i vaspitanja, i da to prenose na stranice časopisa — uslov je da »Vojno delo« bude u funkciji koja mu je određena.

Neprekidan i sve uspješniji napor trupnih starešina na stalnom usavršavanju procesa obučavanja dao je do sada značajne rezultate.

Obostrano korisno druženje časopisa i starešina iz trupe temelji se na tim rezultatima i pozitivno utiče na njihov dalji rast. »Vojno delo« se sve više afirmiše kao činilac koji je prisutan u vojnostručnom i političkom osposobljavanju i vremenom postaje gotovo obavezan deo šire literature za usavršavanje starešina.

Zbog toga se može reći da je stepen korišćenja »Vojnog dela« u trupi u porastu, i da je to značajan pokazatelj svestranijeg rada starešina na svom vojnostručnom i političkom izgrađivanju.

Posao trupnog starešine, više nego i jedna druga profesija, podrazumeva svojevršno jedinstvo prakse (praktičnog rada) i teorije. Svaka disharmonija u tom mislu rađa u poslovima trupnog starešine manjkavosti, koje mogu ozbiljno uticati na ukupnu obučenost i borbenu gotovost. Uspešno povezivati teoriju i praksu, dakle, mogu samo svestrane starešine, koje permanentno rade na samoobrazovanju i vojnostručnom uzdizanju.

Vrste i metodi obučavanja danas omogućavaju visok stepen praktične osposobljenosti starešina. Ali, kada je u pitanju teoretsko osposobljavanje, problemi su dosta složeniji, mada nisu nerešivi. Očito je da praksa ide više nego što je opravdano ispred teorije, i da teorija izostaje više nego što je opravdano iza prakse. Posledice toga su da u praktičnom radu ne postizemo rezultate adekvatne utrošenom trudu, vremenu, sredstvima i aktuelnim potrebama. Iz toga sledi zaključak da je prevazilaženje sadašnjeg stanja usko povezano sa teoretskim usavršavanjem starešina, a u tome je upravo uloga časopisa vrlo značajna, višestruka i nezamenjiva.

Šta »Vojno delo« nudi i omogućava trupnom starešini?

Na to pitanje nije teško odgovoriti. Međutim, odgovor svakako ne mogu razumeti oni koji ne druguju sa savremenom stručnom literaturom i u čijem izboru »Vojno delo« nema posebno mesto.

Na stranicama »Vojnog dela« u poslednje dve godine, na primer, objavljeno je više vrlo uspehlih studija i priloga koji su se odnosili na Titovo vojno delo, odnosno doprinos Vrhovnog komandanta izgradnji naše vojne misli. To je bila prilika da starešine prateći »Vojno delo«, sagledaju ne samo veličinu izuzetnog doprinosa druga Tita izgradnji i razvoju sistema naše odbrane i vojne misli uopšte, nego i da mnogo čega nauče i spoznaju iz naše vojne teorije i prakse.

Titovo vojno delo, dakle, bilo je na taj način dostupno svakom našem starešini, ono ga je podsticalo da sam istražuje i dublje spoznaje originalna dela druga Tita.

Trupne starešine preko »Vojnog dela« ostvaruju i neku vrstu stručnog i ideološkog kontakta sa najodgovornijim starešinama Armije, što je posebno značajno za one mlađe. Jer, starešine trupnih jedinica nisu često u prilici da neposredno čuju naše najodgovornije starešine, da se upoznaju sa njihovim mišljenjima o nekim aktuelnim pitanjima iz armijskog života, da saznaju njihova iskustva. Zbog toga je časopis vrlo podesan za kontakt najšireg auditorijuma trupnih starešina sa najodgovornijim vojnim i političkim rukovodiocima u oružanim snagama i društvu. On je, zapravo, svojevrсна tribina. Značajne misli i iskustva, po pravilu, uvek podstiču na razmišljanje,

veće napore i ostvarenja postavljenih zadataka. Kada je reč o tome, treba pomenuti jedan izuzetan primer sa stranica časopisa. General-pukovnik Dušan Pekić u prilogu »Tito — strateg naše revolucije« napisao je:

»Titove procene, odluke, naređenja, direktive i stavovi omogućili su i meni da uvek uspešno izvršavam sve zadatke na svim dužnostima u NOR-u — od komesara malog partizanskog odreda »Brdo« do komandanta divizije. Držeći se tih stavova moja jedinica nikada nije doživela neuspeh«. (VD, 1/77, str. 185 i 186).

U tim rečima je odgovor na mnoga pitanja koja sebi postavljaju posleratne starešine, a koja se odnose na stvaranje i razvoj naših oružanih snaga, na ključeve mnogih pobeda, na veličinu i doprinos pojedinih boraca i rukovodilaca u narodnooslobodilačkom ratu.

Treba ovom prilikom ukazati i na činjenicu da se na stranicama časopisa sve češće pojavljuju sa priložima iz društvene problematike i oblasti zaštite i odbrane i naši najistaknutiji rukovodioci iz svih struktura društvenog života. Tako se u 1977. godini na stranicama časopisa pojavilo 18 autora iz civilne strukture. Među njima su bili i drugovi: Edvard Kardelj, Fadil Hodža, Stane Dolanc, Dušan Petrović-Šane, Lazar Mojsov i drugi.

Starešine trupnih jedinica treba posebno da cene doprinos »Vojnog dela« u njihovom ideološko-političkom izgrađivanju. Objavljeni sadržaji na temu ideološkog i političkog obrazovanja starešina, vojno-politički komentari, kao i prilozi o politici SKJ — spadaju u red kvalitetnih, informativnih i praktično važnih. U tim sadržajima trupne starešine nalaze odgovore na mnoga pitanja iz aktuelne problematike i programa političkog obrazovanja. Dovoljno je, u vezi s tim, podsetiti na objavljene sadržaje u pripremama za X i XI kongres SKJ i posle njihovog održavanja.

Za dalji razvoj naše ratne veštine bitno je ono što se u našem društvu čini na daljem istraživanju u oblasti teorije taktike, operativne i strategije. Sigurno je da se u našim vojnim školama na tom polju dosta uradilo. Ono što je do sada objavljeno na stranicama »Vojnog dela«, uz napomenu: dosta malo — sa pažnjom je pratio veći broj trupnih starešina, i to su najradije čitani prilozi.

Očito je to jedno od ključnih pitanja kojem se ne posvećuje dovoljno pažnje. Trupa je, čini se, vrlo malo informisana o distignucijama u školama, a škole puno čega urade bez dovoljnog izučavanja iskustava stečenih u praksi trupe.

Osim vidnih rezultata koje je »Vojno delo« zabeležilo u proteklih trideset godina, utisak je da ima još puno toga što treba uraditi.

Iz ugla starešina trupnih jedinica među najaktuelnija pitanja ostvarivanja još potpunije uloge »Vojnog dela«, moglo bi se naglasiti sledeće: kako časopis približiti svakom starešini i učiniti ga sastavnim delom stručne literature koju neprekidno mora čitati, kako povećati broj saradnika, posebno iz trupnih jedinica, škola i akademija, smelije afirmišući mlađe pisce; više nego do sada objavljivati rezultate naučnoistraživačke delatnosti iz oblasti vojne teorije; pronaći forme za širi i neposredniji kontakt redakcije časopisa sa starešinama i komandama (ustanovama) itd.

Kakvi prigovori iz trupe najčešće idu na adresu časopisa?

U celini, tematika je preširoka i nije dovoljno izraženo težište u izboru sadržaja. Časopis se u celini nedovoljno bavi vojnom veštinom, a u sklopu toga najviše je zastavljena teorija taktike.

Oblast nastave i obuke ne prati se ni približno u odnosu na mogućnosti i potreba. U 1977. godini iz ove oblasti objavljena su samo tri priloga, ili jedva oko 3% od ukupnog sadržaja. Slično je i sa vojnom naukom, strategijom, rukovođenjem i komandovanjem, itd.

Pada u oči da je prikazu knjiga dato 2,5%, što nije ni mnogo ni malo. Ali, postoje mišljenja da se prikazima knjiga koje se malo čitaju u trupi (ne ulazimo u razloge), daje toliko, a ne daju se prikazi i komentari nekih kapitalnih pravila, odnosno uputstva koja leže u stručnim vojnim bibliotekama i malo ih ko koristi. Na primer, mislimo da je bilo neophodno prikazati svesku »Strategija oružane borbe«, pravilo divizije KoV, pešadijske brigade, puka, bataljona i dr.

Trupne starešine bi na stranicama časopisa rado pročitale, pored ostalog, i neke priloge na sledeće teme: kako povezivati teoriju i praksu izvođenjem obuke u trupi; kako uopštavati iskustva, kako se priprema i vrši analiza obuke, vežbi i slično; šta je to analitički prilaz problemima koji se izučavaju — istražuju; reforma vojnog školstva u svetlu rada vojnih škola i potrebe obuke u trupi; o vojničkoj ličnosti; kretanja u samoupravnom socijalističkom društvu i njihov uticaj na ponašanje i postupke vojnika i starešina; kako usmeravati mladog starešinu prvih godina posle školovanja; najčešći propusti u obučavanju starešina kao posledica nepoznavanja teorije nastave (didaktike) i andragogije, itd. To su samo neke teme. Časopis bi trebalo da ima prostora za teoretske aspekte i objašnjenja najvažnijih iskustava iz bogatog života trupe.

Na stranicama časopisa morala bi se više nego do sada voditi i polemika o nekim objavljenim sadržajima. Bilo bi to višestruko korisno. Polemika bi pozitivno uticala na kvalitet objavljenih radova,

kao i na njihovo bolje razumevanje. Sigurno je da su i do sada neki objavljeni radovi izazvali polemiku, ali ona nije našla svoje mesto na stranicama časopisa, pa samim tim nije ni mogla odigrati ulogu koja se od nje realno može očekivati.

Razgovori o ulozi časopisa među starešinama trupnih jedinica ukazuju na ne tako retke slučajeve pogrešnog gledanja pojedinaca na časopis i njegovu ulogu. Često se čuje da časopis treba da objavljuje sadržaje tekuće obuke u jedinicama, da opisuje ono čega nema u literaturi, da piše nekim »narodnim« jezikom koji bi svaki starešina razumeo i sl. Ovakva mišljenja zastupaju obično starešine koje su navikle da godinama rade na isti način, da im je sve na »jednom mestu«, a oni da to samo nauče i prepričaju.

Naposletku, mislim da bi bilo korisno ako bi se na stranicama časopisa vodila određena rasprava na temu: »Kakav želimo časopis?« To bi više nego bilo što drugo doprinelo razumevanju ciljeva i zadataka radi kojih časopis »Vojno delo« postoji pune tri decenije, u funkciji teorijske razrade i dogradnje sistema opštenarodne odbrane.